

بررسی میزان تاثیر هوش معنوی در کارآفرینی سازمانی (مورد مطالعه: آموزش و پرورش شهرستان لردگان)

تهمینه خلیلی مقدم^۱، فرهاد فرهادی^۲، شکوفه کریمی^۳، اکرم برزویی سیله^۴

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد پردیس لردگان

^۲ دانشجو دکترا مدیریت، مدرس دانشگاه آزاد پردیس لردگان

^۳ آموزگار پایه اول دبستان فاطمیه لردگان، دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد پردیس لردگان

^۴ آموزگار پایه دوم دبستان مالک اشتر سیله منطقه خانمیرزا.

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی میزان تاثیر هوش معنوی در کارآفرینی سازمانی در آموزش و پرورش شهرستان لردگان انجام گرفت. جامعه پژوهش، کلیه کارکنان آموزش و پرورش شهرستان لردگان به تعداد ۲۵۴ نفر است؛ که از این میان با استفاده از جدول مورگان، تعداد ۱۴۲ نفر به عنوان نمونه برآورد و به روش نمونه گیری تصادفی ساده مورد نمونه گیری قرار گرفتند. ابزار پژوهش پرسشنامه هوش معنوی کینگ و پرسشنامه کارآفرینی سازمانی مارگریت هیل با اندکی تغییرات می باشد. روایی محتوایی هر دو پرسشنامه تایید و پایایی پرسشنامه هوش معنوی به روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۲ و پایایی پرسشنامه کارآفرینی سازمانی معادل ۰/۸۰ محاسبه گردید. همچنین تجزیه تحلیل اطلاعات در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شده است. نتایج حاصل در بررسی فرضیه اصلی نشان داد که مدل برازش شده مناسب است و ۶۹/۹ درصد از داده‌ها توسط مدل رگرسیونی تبیین می‌شوند؛ بنابراین فرضیه اصلی تایید شده و می‌توان گفت هوش معنوی بر کارآفرینی سازمانی تاثیر معنادار دارد.

واژه‌های کلیدی: هوش، هوش معنوی، کارآفرینی.

مقدمه

برای انتخابی درست از میان راههای موجود در بحث معنویت و عرفان و تشخیص راه درست از غلط و یا عرفان صحیح از کاذب، ابزاری نیاز است که مهمترین آن "هوش معنوی" است که با این هوش انسان دچار تشویش نشده و در دو راهی های معنوی، می تواند راه درست و پرچمدار راه درست را، پیدا کرده و نور واقعی را از بین نورهای ضعیف و قوی که انسان را به بیراهه میبرند، پیدا کند و به سرانجام مقصود برسد (خدارحمی و روشنی، ۱۳۹۵). هوش معنوی را یک بعد جدید از هوش انسانی معرفی کردند و به نظر آنها هوشهایی است و برای حل مسائل مفهومی و ارزشی استفاده می شود. هوش معنوی زمینه تمام آن چیزهایی است که ما به آنها اعتقاد و باور داریم. سوال های جدی در مورد اینکه از کجا آمده ایم، به کجا می رویم و هدف اصلی زندگی چیست، از نموده های هوش معنوی است (احدی و وهابی هماباد، ۱۳۹۵).

امروزه کارآفرینی نقش مهمی در توسعه و پیشرفت اقتصادی کشورها دارد. در فضایی که دائم در حال تغییر است و پیوسته فناوری های جدید، کالا و خدمات جدید به بازار عرضه می شود، کارآفرینی الگویی برای تطابق با این تغییرات و سازگاری با شرایط پویای محیطی است. از آنجا که کارآفرینی سهم زیادی در ایجاد اشتغال دارد، از طرف دولت ها، سازمان ها و نهادها به عنوان راهی کارآمد برای کاهش میزان فشار بیکاری و افزایش خوداشتغالی مورد توجه قرار گرفته است. در این راستا تلاشهای زیادی برای توصیف کارآفرینی و تعیین عوامل مؤثر بر آن صورت گرفته است که هر کدام سعی کرده اند این مفهوم را تجزیه و تحلیل کنند. (ناظمی و کافشانی، ۱۳۹۳) امروزه سازمان ها دیگر نمی توانند با اندکی افراد خلاق و با اجرای چند طرح به رقبای چابک، منعطف، نوآور، فرصت گرا و کم هزینه خود فائق آیند. بلکه باید شرایطی را فراهم آورند تا همه کارکنان از چنین روحیه کارآفرینانه ای بهره مند شوند و بتوانند به راحتی و به طور فردی و یا گروهی فعالیت های کارآفرینانه خود را به اجرا در آورند.

در دنیای امروزی سازمانی موفق خواهد بود که به پیشواز تغییرات برود و بتواند از عوامل کلیدی همچون شناخت محیط رقابتی، درک تهدیدات محیطی و نیاز به تغییرات اساسی برای پاسخ به این تهدیدات، شناخت ویژگی ها و جایگاه کارآفرینی و شناخت ویژگی ها و کارآفرینی سازمانی و ایجاد بستری برای این منظور به نحوه احسن استفاده کند (هادیزاده و رحیمی، ۱۳۸۴).

شرایط موجود جامعه شناختی و تجاری، فصل جدیدی در فعالیت های اقتصادی گشوده است و آن عصر کارآفرینی است. اکنون نگرش مثبت رسانه ها و موفقیت کارآفرینان برخی شرکت های بزرگ سهامی به صورت تهدید در آمده است به طوری که شرکت های کوچکتر، جسور، فعال و دارای محرک های کارآفرینانه، در بسط تولیدات خود جدی ترند و ارایه کنندگان عوامل اصلی در بازارهای مشخص هستند. اکنون بسیاری از شرکت ها در حال تلاشند که همان روح فرهنگ چالش ها و پاداش های کارآفرینانه را در سازمان هایشان بیافرینند.

در کشور ایران بیکاری یکی از بزرگ ترین معضلات جامعه است که آثار زیانبار فراوانی دارد و به ایجاد مشکلات عدیده ای برای جامعه منجر می شود (ناظمی و کافشانی، ۱۳۹۳). همچنین در شرایطی که معضل بیکاری به عنوان بزرگترین مسئله اقتصادی و اجتماعی کشورهای در حال توسعه مطرح است، توسعه کارآفرینی می تواند نقش بسزایی در اقتصاد این جوامع بازی کند.

موسسات دولتی در فرآیند توسعه بسیاری از کشورها به ویژه کشورهای در حال توسعه، نقش برجسته ای دارند؛ اما به علل مختلفی این سازمان ها در کشورهای جهان سوم به مرور زمان، کارایی خود را در پاسخگویی به نیازهای متنوع و رو به رشد از دست می دهند. بسیاری از نویسندگان و پیشگامان تغییرات در سازمان و خدمات مدیریت دولتی، کارآفرینی را به عنوان محور مدیریت دولتی در مواجهه با چالش های فرارو، اثر بخش تر و پاسخگوتر می دانند.

همچنین برخی از پژوهشگران معتقد هستند که رفتار کارآفرینانه نیازی فراگیر و ضروری برای تمام سطوح سازمان اعم از دولتی، خصوصی و غیره است. در سازمان‌های بزرگ، این موضوع حیاتی است که برای رشد عملکرد و افزایش مزیت رقابتی، از رفتارهای کارآفرینانه در همه سطوح سلسله مراتبی حمایت کنند (بهادری، ۱۳۸۹).

بخش عمده‌ی توسعه‌ی کشور در نظام آموزش و پرورش پایه‌گذاری می‌شود و شکل می‌گیرد. در مطالعه حاضر به این موضوع پرداخته می‌شود که آموزش و پرورش چه نقشی را می‌تواند در آموزش و توسعه‌ی کارآفرینی در کشور داشته باشد. یک هدف مهم این پژوهش برجسته کردن نقش بسیار مهم آموزش و پرورش در آموزش کارآفرینی می‌باشد. استدلال این است که در طول دهه‌ی گذشته، نقش آموزش و پرورش در امر توسعه‌ی انسانی متخصص و کارآفرین مورد غفلت قرار گرفته است. از آنجا که کارآفرینان نقشی حیاتی در تداوم رشد و توسعه‌ی ملی ایفا می‌کنند، شایسته است در افق ایران ۱۴۲۴ به نقش آموزش و پرورش در تربیت کارآفرینان توجه ویژه‌ای شود. (یوسفی، ۱۳۹۰) بی‌شک آموزش و پرورش اساسی‌ترین نهاد در شکل دهی، هدایت و کنترل افکار افراد هر جامعه بشری بوده و داشتن یک آموزش و پرورش توانمند مستلزم داشتن نیروی انسانی کارآمد است (آقاحسینی و همکاران، ۱۳۹۵).

عوامل بسیار زیادی بر مقوله کارآفرینی سازمانی تاثیر گذار است که تاکنون در پژوهش‌های گوناگون مورد بررسی قرار گرفته اما منظرها، عوامل مهم و مولفه‌های جدیدتر و ناشناخته‌تری همچون هوش معنوی و مشابه آن وجود دارد که کمتر مورد توجه سازمان‌ها قرار گرفته، افکار و حالات رفتاری و اعتقادی کارکنان که نقش مهم و بسزایی در کارآفرینی و بروز خلاقیت و بهبود فرآیندهای سازمان و به تبع آن کارآفرینی سازمانی دارند؛ بنابراین این پژوهش به دنبال این مسأله است که آیا هوش معنوی بر کارآفرینی سازمانی کارکنان آموزش و پرورش شهرستان لردگان اثر گذار است؟ در زیر برخی از تحقیقات مشابه تحقیق آورده شده است.

در زیر برخی از تحقیقات مشابه تحقیق آورده شده است.

چین^۱ و همکاران (۲۰۱۴) پژوهشی با عنوان نقش موثر هوش هیجانی و هوش معنوی بر نوآوری و خلاقیت کارآفرینان انجام دادند. در این پژوهش هم از روشهای کمی و هم کیفی استفاده شد؛ و نمونه آماری ۸۸ نفر از کارآفرینان بود برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شد و با استفاده از آزمون رگرسیون داده‌ها تحلیل شدند نتایج نشان داد که هوش هیجانی و هوش معنوی بر خلاقیت و نوآوری کارآفرینان اثرگذارند.

روحانا نگاه و زرینا صالح^۲ (۲۰۱۵) پژوهشی با عنوان هوش هیجانی و نوآوری کارآفرینی حرکت به سمت کارآفرینی موفقیت: یک مطالعه مقدماتی انجام دادند. در این تحقیق ۵۱ نفر از کارآفرینان جوان مورد بررسی قرار گرفتند و با انجام مصاحبه‌ها با این ۵۱ نفر به این نتیجه رسیدند که بین هوش هیجانی و نوآوری کارآفرینی رابطه معنادار وجود دارد.

سوزان تی و همکاران (۲۰۱۲)^۳ پژوهشی را تحت عنوان مدل مفهومی رابطه بین هوش هیجانی و هوش معنوی در خلاقیت و نوآوری بین کارآفرینان موفق، در دانشگاه مالاکا مالزی به انجام رساندند و در کنفرانس آسیا اقیانوسیه با محور مدیریت نوآوری و تکنولوژی ارائه کردند. مدل مفهومی این پژوهش توانست نشان دهد که هر دو مفهوم هوش هیجانی و هوش معنوی نقش مهمی در خلاقیت و نوآوری کارآفرینان بازی می‌کنند.

¹ Chin

² Ngah, R., & Salleh

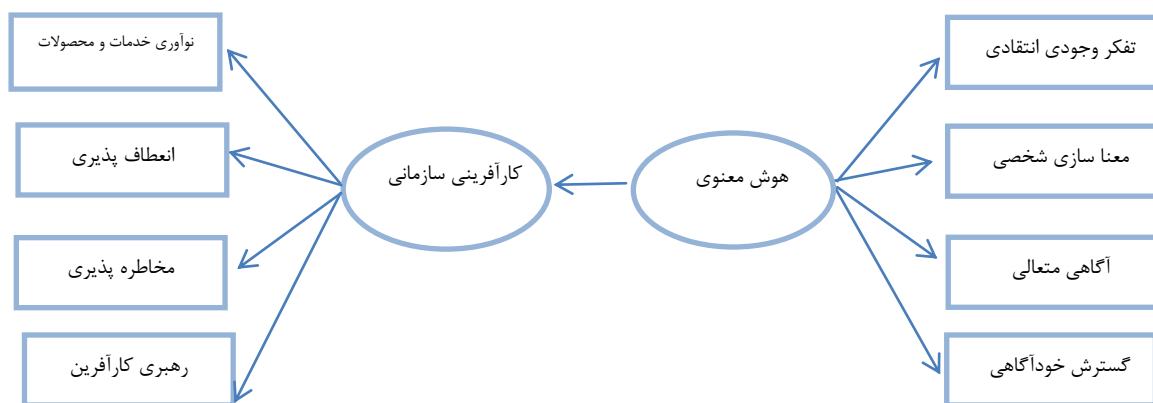
³ - Susan ti

ناظمی و کاشانی (۱۳۹۳) پژوهشی با هدف تأثیر هوش هیجانی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان انجام دادند. بر این اساس مدل طراحی شد و از طریق مدل یابی معادلات ساختاری در میان دانشجویان مقطع لیسانس دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران مورد سنجش قرار گرفت. براساس (SEM) یافته های این تحقیق هوش هیجانی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان تأثیر دارد.

کشاوری و کارگر (۱۳۹۳) به بررسی رابطه هوش هیجانی و کارآفرینی دانشجویان کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور پرداختند. جامعه آماری پژوهش ۷۰۰ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور در رشته مدیریت ورزشی بود که ۲۴۸ نفر به صورت تصادفی - طبقه ای برای نمونه تحقیق انتخاب شدند. نتایج نشان داد ارتباط معناداری بین هوش هیجانی با کارآفرینی دانشجویان کارشناسی ارشد رشته مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور وجود دارد.

نظریان (۱۳۹۱) پژوهشی به منظور سنجش میزان همبستگی میان ساختار منعطف، جو سازمانی اثربخش و فرهنگ پشتیبان و محرک خلاقیت و نوآوری به عنوان ابعاد سازمانی بر قابلیت ها و انگیزش فردی کارکنان انجام داد. این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و پیمایشی بود که جامعه مورد پژوهش آن را تمامی کارکنان آموزش و پرورش استان گیلان شامل بود. نتایج حاصل از بررسی ۴۰۲ پرسشنامه نشان داد که بین مؤلفه های عوامل سازمانی ذکر شده با قابلیت و انگیزش فردی کارکنان آموزش و پرورش رابطه ای معنادار وجود دارد؛ اما رابطه ای بین عوامل جمعیت شناختی و انگیزش فردی کارکنان به کارآفرینی دیده نشد.

با توجه به مطالعات و ادبیات پژوهش در این موضوع و با توجه به نظر صاحب نظران و خبرگان و پژوهشگران این موضوع، چهار مشخصه برای هوش معنوی (متغیر مستقل) با استفاده از مدل کینگ به دلیل بروز بودن و نوعی جامعیت و پوشش دیگر مدل ها انتخاب شد و برای کارآفرینی سازمانی (متغیر وابسته) با تلفیق مدل ها و دیدگاه های اندیشمندان این حوزه، چهار مشخصه انتخاب شد که به نوعی مهمترین و موثرترین از نظر اندیشمندان این حوزه و مفید و متناسب با ساختار و عوامل مورد نیاز در سازمان مورد مطالعه هستند. این مشخصه ها به وسیله چارچوبی به شکل زیر برای بررسی روابط بین آنها و نحوه تاثیرگذاری بر یکدیگر نشان داده شده اند.

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش، محقق ساخته

روش تحقیق

پژوهش حاضر که به روش توصیفی - همبستگی انجام گرفته است جامعه پژوهش، کلیه کارکنان آموزش و پرورش شهرستان لردگان به تعداد ۲۵۴ نفر است که از این میان با استفاده از جدول مورگان، تعداد ۱۴۲ نفر به عنوان نمونه برآورد و به روش نمونه گیری تصادفی ساده مورد نمونه گیری قرار گرفتند. ابزار پژوهش پرسشنامه است که از پرسشنامه هوش معنوی کینگ و پرسشنامه کارآفرینی سازمانی مارگریت هیل با اندکی تغییرات استفاده شده است. روایی محتوایی هر دو پرسشنامه تایید و روایی سازه آن نیز توسط تحلیل عاملی مورد تایید قرار گرفته است. پایایی پرسشنامه هوش معنوی به روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۲ و پایایی پرسشنامه کارآفرینی سازمانی معادل ۰/۸۰ محاسبه گردید. همچنین تجزیه تحلیل اطلاعات در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شده و در سطح استنباطی از آمارها، تحلیل واریانس و تحلیل رگرسیون استفاده شده است.

یافته های تحقیق

فرضیه اصلی: هوش معنوی کارکنان سازمان بر کارآفرینی سازمانی تاثیر دارد.
برای بررسی تاثیر هوش معنوی بر کارآفرینی سازمانی، از برازش مدل رگرسیونی به داده‌ها استفاده می‌شود.

جدول ۱: درصد تبیین شده توسط مدل رگرسیونی

ضریب همبستگی (R)	مجذور ضریب همبستگی (R^2)	ضریب همبستگی تعدیل یافته	خطای استاندارد برآورد
۰/۸۳۹	۰/۷۰۳	۰/۶۹۹	۰/۴۲۰

با توجه به ضریب همبستگی تعدیل یافته، می‌توان نتیجه گرفت ۶۹/۹ درصد از داده‌ها توسط مدل رگرسیونی تبیین می‌شوند. برای بررسی مناسب بودن مدل برازش داده شده از تحلیل واریانس استفاده می‌شود که نتایج آن در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲: آزمون مناسب بودن مدل رگرسیونی (ANOVA)

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی‌داری
رگرسیون	۲۶/۳۹۵	۱	۲۶/۳۹۵	۳۳۴/۰۵	۰/۰۰۰
باقیمانده	۱۱/۱۳۴	۱۴۰	۰/۰۷۹		
کل	۳۷/۵۲۹	۱۴۱			

با توجه به سطح معناداری به دست آمده (۰/۰۰۰) می‌توان نتیجه گرفت که مدل رگرسیونی برازش داده شده مدل مناسبی است. ضرایب مدل رگرسیونی در جدول ۳ قابل مشاهده است.

جدول ۳: برآورد ضرایب مدل رگرسیونی

فاصله اطمینان ۹۵ درصدی برای ضریب رگرسیونی		ضرایب استاندارد نشده				
کران پایین	کران بالا	سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب رگرسیونی	ثابت مدل
-۰/۳۱۹	۰/۶۲۳	۰/۵۲۱	۰/۱۴۱۵	۰/۲۳۶	۰/۱۵۲	
۱/۱۵۹	۰/۸۳۳	۰/۰۰۰	۱۲/۲۲۱	۰/۰۸۲	۰/۹۹۶	هوش معنوی

با توجه به سطح معناداری آزمون، فقط هوش معنوی (با سطح معناداری ۰/۰۰۰) در مدل تاثیرگذار است و مقدار ثابت (با سطح معناداری ۰/۵۲۱) در مدل اثرگذار نیست؛ بنابراین مدل رگرسیونی را می‌توان به صورت زیر در نظر گرفت:

$$\text{(هوش معنوی)} = ۰/۹۹۶ \times \text{کارآفرینی سازمانی}$$

بنابراین با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۶۹۹)، می‌توان اظهار داشت که مدل برازش شده مدل مناسبی است و فرضیه اصلی تایید می‌شود.

فرضیه فرعی اول: تفکر وجودی انتقادی بر کارآفرینی سازمانی تاثیر دارد.

جدول ۴: درصد تبیین شده توسط مدل رگرسیونی

خطای استاندارد برآورد	ضریب همبستگی تعدیل یافته	مجذور ضریب همبستگی (R^2)	ضریب همبستگی (R)
۰/۵۶۷	۰/۴۴۲	۰/۴۵۱	۰/۶۷۱

با توجه به ضریب همبستگی تعدیل یافته، می‌توان نتیجه گرفت ۴۴/۲ درصد از داده‌ها توسط مدل رگرسیونی تبیین می‌شوند.

جدول ۵: آزمون مناسب بودن مدل رگرسیونی (ANOVA)

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی‌داری
رگرسیون	۱۶/۹۱۰	۱	۱۶/۹۱۰	۱۱۵/۸۲۱	۰/۰۰۰
باقیمانده	۲۰/۶۲۰	۱۴۱	۰/۱۴۶		
کل	۳۷/۵۳۰	۶۵			

با توجه به سطح معناداری به دست آمده (۰/۰۰۰) می‌توان نتیجه گرفت که مدل رگرسیونی برازش داده شده مدل مناسبی است.

جدول ۶: برآورد ضرایب مدل رگرسیونی

فاصله اطمینان ۹۵ درصدی برای ضریب رگرسیونی		ضرایب استاندارد نشده				
کران پایین	کران بالا	سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب رگرسیونی	
۰/۴۶۹	۱/۵۷۵	۰/۰۰۰	۳/۶۹۳	۰/۲۷۷	۱/۰۲۲	ثابت مدل
۰/۵۲۰	۰/۹۱۵	۰/۰۰۰	۷/۲۴۵	۰/۰۹۹	۰/۷۱۷	تفکر وجودی انتقادی

با توجه به سطح معناداری آزمون، مقدار ثابت (با سطح معناداری ۰/۰۰۰) و تفکر وجودی انتقادی (با سطح معناداری ۰/۰۰۰) در مدل تاثیرگذار هستند؛ بنابراین مدل رگرسیونی را می‌توان به صورت زیر در نظر گرفت:

$$\text{(تفکر وجودی انتقادی)} = ۱/۰۲۲ + ۰/۷۱۷ \times \text{کارآفرینی سازمانی}$$

بنابراین با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۴۴۲)، می‌توان اظهار داشت که مدل برازش شده مدل مناسبی است و فرضیه فرعی اول تایید می‌شود.

فرضیه فرعی دوم: معناسازی شخصی بر کارآفرینی سازمانی تاثیر دارد.

جدول ۷: درصد تبیین شده توسط مدل رگرسیونی

خطای استاندارد برآورد	ضریب همبستگی تعدیل یافته	مجدور ضریب همبستگی (R^2)	ضریب همبستگی (R)
۰/۵۵۸	۰/۴۵۹	۰/۴۶۷	۰/۶۸۴

با توجه به ضریب همبستگی تعدیل یافته، می‌توان نتیجه گرفت ۴۵/۹ درصد از داده‌ها توسط مدل رگرسیونی تبیین می‌شوند.

جدول ۸: آزمون مناسب بودن مدل رگرسیونی (ANOVA)

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی‌داری
رگرسیون	۱۷/۵۳۹	۱	۱۷/۵۳۹	۱۲۴/۳۲۲	۰/۰۰۰
باقیمانده	۱۹/۹۹۱	۱۴۱	۰/۱۴۱		
کل	۳۷/۵۳۰	۶۵			

با توجه به سطح معناداری به دست آمده (۰/۰۰۰) می‌توان نتیجه گرفت که مدل رگرسیونی برازش داده شده مدل مناسبی است.

جدول ۹: برآورد ضرایب مدل رگرسیونی

فاصله اطمینان ۹۵ درصدی برای ضریب رگرسیونی		ضرایب استاندارد نشده				
کران پایین	کران بالا	سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب رگرسیونی	
۰/۴۹۱	۱/۵۶۰	۰/۰۰۰	۳/۸۳۳	۰/۲۶۷	۱/۰۲۵	ثابت مدل
۰/۵۱۰	۰/۸۸۱	۰/۰۰۰	۷/۴۹۳	۰/۰۹۳	۰/۶۹۶	معناسازی شخصی

با توجه به سطح معناداری آزمون، مقدار ثابت (با سطح معناداری ۰/۰۰۰) و معناسازی شخصی (با سطح معناداری ۰/۰۰۰) در مدل تاثیرگذار هستند؛ بنابراین مدل رگرسیونی را می‌توان به صورت زیر در نظر گرفت:

$$\text{(معناسازی شخصی)} = ۱/۰۲۵ + ۰/۶۹۶ \times \text{کارآفرینی سازمانی}$$

بنابراین با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۴۵۹)، می‌توان اظهار داشت که مدل برازش شده مدل مناسبی است و فرضیه فرعی دوم تایید می‌شود.

فرضیه فرعی سوم: آگاهی متعالی بر کارآفرینی سازمانی تاثیر دارد.

جدول ۱۰: درصد تبیین شده توسط مدل رگرسیونی

خطای استاندارد برآورد	ضریب همبستگی تعدیل یافته	مجذور ضریب همبستگی (R^2)	ضریب همبستگی (R)
۰/۵۹۸	۰/۳۸۹	۰/۳۹۹	۰/۱۴۰۱

با توجه به ضریب همبستگی تعدیل یافته، می توان نتیجه گرفت ۳۸/۹ درصد از داده ها توسط مدل رگرسیونی تبیین می شوند.

جدول ۱۱: آزمون مناسب بودن مدل رگرسیونی (ANOVA)

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری
رگرسیون	۱۴/۹۵۹	۱	۱۴/۹۵۹	۱۲۵/۷۵۵	۰/۰۰۰
باقیمانده	۲۲/۵۷۰	۱۴۰	۰/۱۵۸		
کل	۳۷/۵۲۹	۱۴۱			

با توجه به سطح معناداری به دست آمده (۰/۰۰۰) می توان نتیجه گرفت که مدل رگرسیونی برازش داده شده مدل مناسبی است.

جدول ۱۲: برآورد ضرایب مدل رگرسیونی

فاصله اطمینان ۹۵ درصدی برای ضریب رگرسیونی		ضرایب استاندارد نشده			
کران پایین	کران بالا	سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب رگرسیونی
۰/۸۹۲	۱/۹۰۴	۰/۰۰۰	۵/۵۲۱	۰/۲۵۳	۱/۳۹۸
۰/۳۹۴	۰/۷۴۷	۰/۰۰۰	۶/۴۶۲	۰/۰۸۸	۰/۵۷۰
				ثابت مدل	
				آگاهی متعالی	

با توجه به سطح معناداری آزمون، مقدار ثابت (با سطح معناداری ۰/۰۰۰) و آگاهی متعالی (با سطح معناداری ۰/۰۰۰) در مدل تاثیرگذار هستند؛ بنابراین مدل رگرسیونی را می توان به صورت زیر در نظر گرفت:

$$\text{(آگاهی متعالی)} = ۱/۳۹۸ + ۰/۵۷۰ \times \text{کارآفرینی سازمانی}$$

بنابراین با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۳۸۹)، می توان اظهار داشت که مدل برازش شده مدل مناسبی است و فرضیه فرعی سوم تایید می شود.

فرضیه فرعی چهارم: گسترش خودآگاهی بر کارآفرینی سازمانی تاثیر دارد.

جدول ۱۳: درصد تبیین شده توسط مدل رگرسیونی

خطای استاندارد برآورد	ضریب همبستگی تعدیل یافته	مجذور ضریب همبستگی (R^2)	ضریب همبستگی (R)
۰/۴۰۳	۰/۷۱۸	۰/۷۲۲	۰/۸۵۰

با توجه به ضریب همبستگی تعدیل یافته، می توان نتیجه گرفت ۷۱/۸ درصد از داده ها توسط مدل رگرسیونی تبیین می شوند.

جدول ۱۴: آزمون مناسب بودن مدل رگرسیونی (ANOVA)

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری
رگرسیون	۲۷/۱۰۵	۱	۲۷/۱۰۵	۳۷۱/۳۰۱	۰/۰۰۰
باقیمانده	۱۰/۴۲۵	۱۴۱	۰/۰۷۳		
کل	۳۷/۵۳۰	۶۵			

با توجه به سطح معناداری به دست آمده (۰/۰۰۰) می‌توان نتیجه گرفت که مدل رگرسیونی برازش داده شده مدل مناسبی است.

جدول ۱۵: برآورد ضرایب مدل رگرسیونی

فاصله اطمینان ۹۵ درصدی برای ضریب رگرسیونی		ضرایب استاندارد نشده				
کران بالا	کران پایین	سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب رگرسیونی	
۰/۲۷۰	-۰/۷۴۰	۰/۳۵۷	-۰/۹۲۸	۰/۲۵۳	-۰/۲۳۵	ثابت مدل
۱/۲۰۹	۰/۸۸۴	۰/۰۰۰	۱۲/۸۹۹	۰/۰۸۱	۱/۰۴۶	گسترش خودآگاهی

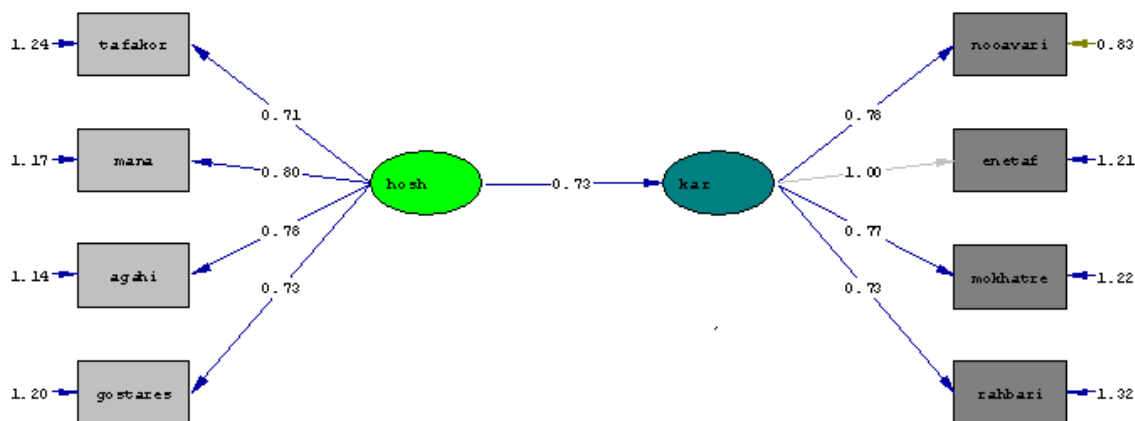
با توجه به سطح معناداری آزمون، فقط گسترش خودآگاهی (با سطح معناداری ۰/۰۰۰) در مدل تاثیرگذار است و مقدار ثابت (با سطح معناداری ۰/۳۵۷) در مدل اثرگذار نیست؛ بنابراین مدل رگرسیونی را می‌توان به صورت زیر در نظر گرفت:

$$\text{گسترش خودآگاهی} = ۱/۰۴۶ \times \text{کارآفرینی سازمانی}$$

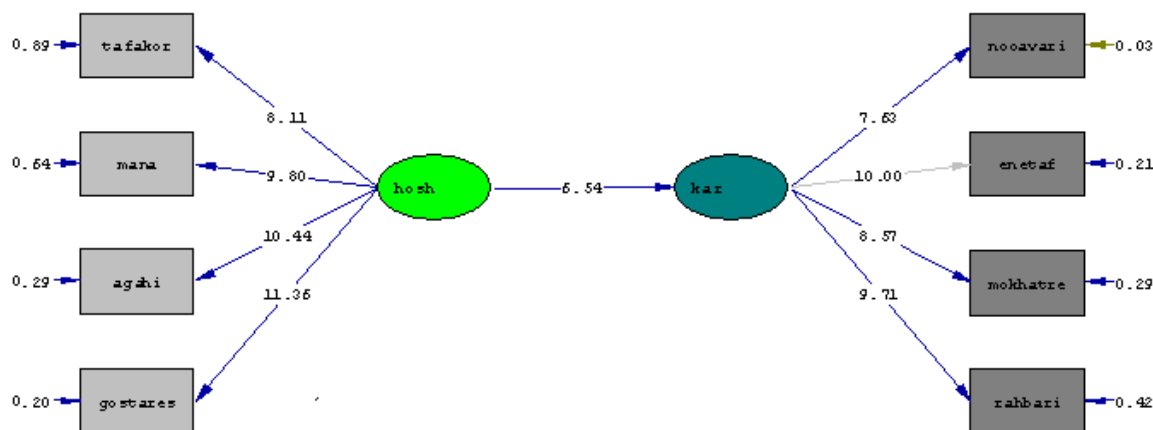
بنابراین با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۷۱۸)، می‌توان اظهار داشت که مدل برازش شده مدل مناسبی است و فرضیه فرعی چهارم تایید می‌شود.

بررسی مدل تحقیق

برای بررسی مدل تحقیق از معادلات ساختاری بکمک نرم افزار لیزرل استفاده شده است. شکل های ۲ و ۳ نمایانگر ضریب استاندارد (R) و t در هر یک از رابطه علی مشاهده شده میان متغیرهای تحقیق می باشد.

شکل ۲: مدل سازی معادلات ساختاری در حالت استاندارد

شکل ۳: مدل سازی معادلات ساختاری در حالت معناداری

شاخص‌های تناسب مدل (شکل ۲ و ۳) حاکی از آن است که مدل از نظر شاخص‌های تناسب و برازش در وضعیت خوبی است؛ چون که نسبت کای دو بر درجه آزادی آن برابر ۴/۵۸ است و مقدار RMSEA نیز برابر با ۰/۰۶۲ است که کمتر از مقدار مجاز ۰/۰۸ است و همچنین GFI برابر ۰/۹۳ می باشد. از این رو می توان نتیجه گرفت که مدل اجرا شده برازش مناسبی دارد.

جدول ۱۶: میزان برازش مدل

مقدار مجاز	مقدار بدست آمده	نام شاخص
بالاتر از ۰/۹	۰/۹۲	CFI
کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۶۱	RMSEA (ریشه میانگین مربعات خطای برآورد)
بالاتر از ۰/۹	۰/۹۶	NFI (بrazندگی نرم شده)

بالا تر از ۰/۹	۰/۹۴	NNFI (برازندگی نرم نرم شده)
هرچه به صفر نزدیکتر باشد	۰/۰۲۱	RMR (واریانس باقیمانده)

نتایج

این پژوهش با هدف بررسی تاثیر هوش معنوی بر کارآفرینی سازمانی در آموزش و پرورش شهرستان لردگان انجام گرفت؛ و نتایج حاصل در بررسی فرضیه اصلی نشان داد که مدل برازش شده مناسب است و ۶۹/۹ درصد از داده‌ها توسط مدل رگرسیونی تبیین می‌شوند؛ بنابراین فرضیه اصلی تایید شده و می‌توان گفت هوش معنوی بر کارآفرینی سازمانی تاثیر معنادار دارد. همچنین با توجه به ضرایب تعیین تعدیل شده برای ابعاد تفکر وجودی انتقادی (۰/۴۴۲)، معناسازی شخصی (۰/۴۵۹)، آگاهی متعالی (۰/۳۸۹) و گسترش خود آگاهی (۰/۷۱۸) و مناسب بودن مدل های برازش شده می‌توان نتیجه گرفت مولفه‌های هوش معنوی می‌توانند کارآفرینی سازمانی را تبیین کنند. نتایج حاصل از تحقیق با تحقیقات کاظمیان و همکاران (۱۳۹۰)، احمدیان و عنابستانی (۱۳۹۱)، سوزان تی و همکاران (۲۰۱۲) و چین^۱ و همکاران (۲۰۱۴) همخوانی دارد.

منابع

۱. احدی، رقیه و جلال وهابی همباد، ۱۳۹۵، گامی به سوی هوش معنوی، اولین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی و مطالعات اجتماعی ایران، قم، دبیرخانه دائمی کنفرانس،
۲. احمدیان ا، عنابستانی م. ۱۳۹۱. هوش معنوی عامل ارتقا کارآفرینی. کنفرانس ملی کارآفرینی و توسعه مدیریت کسب و کارهای دانش بنیان، دانشگاه مازندران، آبان ماه
۳. آقا حسینی، تقی؛ علیرضا حاج ناصری و علی خوشنویسان، ۱۳۹۵، بررسی رابطه بین هوش معنوی و سلامت روان دانشجویان کارشناسی پیوستهدانشگاه فرهنگیان پردیس شهید باهنر اصفهان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴، دومین همایش ملی تربیت معلم، اصفهان، دانشگاه فرهنگیان، دانشگاه اصفهان،
۴. خدارحمی، سمیه و سمیه روشنی، ۱۳۹۵، بررسی رابطه هوش معنوی و کیفیت زندگی با رضایت زناشویی و سلامت روان زنان مراجعه کننده به درمانگاه شهرستان آبدانان، *اولین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی و مطالعات اجتماعی ایران*، قم، دبیرخانه دائمی کنفرانس،
۵. کاظمیان م، کاظمی ب، دمیرجی ق، تیموری س، حافظیان م. ۱۳۹۱. تعیین سهم نسبی هوش معنوی بر کارآفرینی کارکنان دانشگاه علوم پزشکی مازندران
۶. نظریان زهرا. بررسی عوامل مؤثر بر کارآفرینی سازمانی در آموزش و پرورش استان گیلان. ۱. ۱۳۹۱؛ ۳ (۳): ۱۷۷-۲۱۰
۷. ناظمی، علی، عبدالله احمدی کافشانی، (۱۳۹۳)، بررسی ارتباط هوش هیجانی با قصد کارآفرینانه مورد مطالعه : دانشجویان کارشناسی تربیت بدنی دانشگاه تهران، مدیریت ورزشی، دوره ۶، شماره ۱
۸. کشاورز، لقمان، ناهید کارگر، (۱۳۹۳)، رابطه هوش هیجانی و کارآفرینی دانشجویان کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، دوره ۲، شماره ۴
۹. هادی زاده مقدم ا، رحیمی فیل آبادی ف. ۱۳۸۴. کارآفرینی سازمانی. چاپ اول. تهران: نشر جانان، صفحه ۱۲۸
۱۰. یوسفی، علی و رضا یوسفی، ۱۳۹۰، نقش آموزش و پرورش در کارآفرینی، *اولین همایش ملی آموزش در ایران* ۱۴۲۴، تهران، پژوهشکده سیاستگذاری علم، فناوری و صنعت،

¹ Chin

۱۱. محمدی فاتح، عمران؛ بهاره فرزین مهر و هما دادگر، ۱۳۹۵، بررسی رابطه هوش هیجانی، هوش معنوی با سازگاری اجتماعی در بین دانش آموزان دبیرستانهای شهرستان کبودرآهنگ استان همدان، اولین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی و مطالعات اجتماعی ایران، قم، دبیرخانه دائمی کنفرانس،

12. Chin, S. T. S., Raman, K., Yeow, J. A., & Eze, U. C. (2014). The Contributing Roles of Emotional Intelligence and Spiritual Intelligence in Entrepreneurial Innovation and Creativity. *World*, 5(2), 66-77.
13. Ebrahimi s .Dastjerdi r .Taghi v .Ghanifar m.2013. The Relationship Between Spiritual Intelligence and Emotional Intelligence with Life Satisfaction Among Birjand Gifted Female High School Students. *Social and Behavioral Sciences*.84 :314- 320
14. King, D, B. (2008). Rethinking claims of spiritual intelligence: A definition, model and measure. Master of science dissertation, Trent University, Canada, Ontario.
15. Nezhad, H., Marjani, M., & Najafi, A. (2015). A study on relationship between emotional intelligence and entrepreneurship of trainees in vocational and technical organization. *Management Science Letters*, 5(5), 501-506.
16. Ngah, R., & Salleh, Z. (2015). Emotional Intelligence and Entrepreneurs' innovativeness towards Entrepreneurial Success: A Preliminary Study. *American Journal of Economics*, 5(2), 285-290
17. Susan T. Kavitha R Jian Ai.2012. Relationship Between Emotional Intelligence And Spiritual Intelligence In nurturing Creativity And Innovation Among Successful Entrepreneurs. *Social and Behavioral Sciences*. 57:261-267
18. Zahra, S.A., Korri, J.S, Yu, J., 2005, Cognition and international entrepreneurship: implications for research on international opportunity recognition and exploitation, *International Business Review*.14 :129-146

Investigating the Effect of Spiritual Intelligence on Organizational Entrepreneurship: A case study of Education Administration in Lordegan City

Tahmineh Khalili Moghaddam¹, Farhad Farhadi², Shokoufeh Karimi, Akram Borzuei Seile⁴

1. Master student of educational administration at the Islamic Azad University, Lordegan Campus

2. PhD candidate of management, lecturer at the Islamic Azad University, Lordegan Campus

3 First-grade school teacher of Fatemeh Primary School in Lordegan, master student of educational administration at the Islamic Azad University, Lordegan Campus

4. Second-grade teacher in Malek Ashtar Elementary School in Khanmirza Region.

Abstract

The aim of this study is to investigate the effect of spiritual intelligence on organizational entrepreneurship in the city of Lordegan. The study population consists of all of the 254 employees in Education Office of Lordegan City, among whom 142 employees were estimated as the sample size using Morgan table and were selected using simple random sampling method. The research tools included King's Spiritual Intelligence Questionnaire and Margit Hill's Organizational Entrepreneurship Inventory with a few changes. The content validity of both questionnaires was confirmed and the reliability of Spiritual Intelligence Questionnaire and that of Organizational Entrepreneurship Inventory was calculated using Cronbach's alpha as 0.82 and 0.80 respectively. The data were analyzed at both descriptive and inferential statistics levels. The results of the main hypothesis showed that the model has good fit and 69.9% of the data is explained by the regression model. Therefore, the main hypothesis is confirmed and it can be said that spiritual intelligence has a significant effect on organizational entrepreneurship.

Keywords: intelligence, spiritual intelligence, entrepreneurship.
